

Garezera ziņas #2

2012. gada 11. augustā

Avotā guni kūru,
Caur akmeni dūmi kūp;
Caur mēnesi diegu vēru,
Tur zied zelta pureniņi.

INTERVIJA AR SANDI LAIMI

Kas ir Sandis Laime?

Cēsinieks, alu cilvēks.

Kas ir tavi senči?

Zemgalī, vendi, latvieši.

Tavs ciltskoks?

*Vecāsmātes no tēva puses
(Klētnieki) iet līdz 17. gadsimtam.*

Folkloru vai etnogrāfiju?

Etnogrāfija.

Cēsu alus vai Valmiermužas?

Kad divi lati kabatā, tad Valmiermužas.

Kādā krāsā Tu krāsotu pasauli?

Zaļu.

Kāda latviešu mūzika Tev patīk?

Tautas mūzika.

Kas Tev patīk ārpus latviešu mūzikas?

Klasiskā mūzika, arī drusku "folk rock".

Kuri dziedātāji Tev patīk?

Saucējs (tradicionāli), Ilgi.

Kas būtu Tavs ideālais darbs?

Tas pats ko es daru, tikai ar labāku atalgojumu.

Folkloru

Folkloras ievirzes nodarbībās esam aplūkojuši dažādas tēmas, darbojoties drīzāk akadēmiski, ne praktiski. Savās nodarbībās centos izklāstīt paša pētījumu rezultātus, tāpēc domāju, ka dzirdētais ievirzes dalībniekiem bija kas jauns. Piemēram, esam ieraduši domāt, ka raganas ir vai nu jaunas burves, vai viedas zāļu sievas. Tomēr pirmajās nodarbībās, iepazīstoties ar latviešu tautas teikām, ar ievirzes dalībniekiem kopā nācām pie secinājuma, ka par raganām kādreiz sauktas arī dēmoniskas, pārdabiskas būtnes, precīzāk – nelāgā nāvē mirušo sieviešu gari.

Šķiet, ka arī par Latvijas klinšu zīmēm jeb klinšu rakstiem tikai retais bija dzirdējis. Klinītīs ieskrāpētās zīmes ir vēl līdz galam neiepazīts un maz popularizēts latviešu kultūras mantojuma resurss – klinšu zīmēs var smelties idejas gan jaunu zīmolu veidošanai, rotu darināšanai u.tml. Ne Igaunijā, ne Lietuvā nekas tamlīdzīgs nav atrasts, tāpēc par šīm zīmēm varam būt lepni. Vienā no nodarbībām centāmies dažas sarežģītas zīmes arī atšifrēt, rodot vizuālu apliecinājumu dainās minētajiem mītiskajiem Saules ratiem, Saules kokam un Debesu kalnam.

Piektdienas nodarbībā visu uzmanību veltījām pavisam cita veida tēmai – folklorai 19. gs. no Latvijas izceļojušo latviešu pēcteču ciemos Sibīrijā.

Latviešu mākslas vēsture

Latviešu mākslas vēstures ievirzē Līga Ejupa ievadīja mūs mākslas pasaulē no tā laika posma, kur ir meklējami latviešu mākslas sākumi. Raitā stāstījumā mākslas vēsturniece L. Ejupa rādīja un stāstīja par latviešu glezniecību, kā tā attīstījusies gadu gājumā, ejot cauri daudzajiem glezniecības mākslas attīstības

veidiem, kas bija Eiropā, atstājot savas pēdas un ietekmi latviešu glezniecībā līdz šai dienai.

Par katru latviešu gleznotāju bija stāsts ar ievērojamiem gleznu attēliem

uz ekrāna. Pirmajā dienā ievirzē piedalījās 8 dalībnieki, bet jau ceturtajā dienā bija 24! Dalībnieki bija ļoti ieinteresēti tematā. Prieks un sajūsma bija redzami visu laiku. Sniegums bija informatīvs un stimulējošs. Vairumam klausītāju tas tikai nostiprināja un parādīja latviešu mākslinieku lielo un plašo glezniecības spektru iepretīm Eiropas gleznotājiem. Viņi varētu sacensties ar jebkuru Eiropas gleznotāju. Jā, mēs varam būt lepni par to! Tik ļoti svarīgi ir mums visiem zināt par mūsu gleznotājiem, par viņu darbiem, par ietekmi uz sabiedrību. Un ne tikai tas vien. Tas viss arī pilnveido un bagātina katru no mums.

Esmu pārliecīnāts, ka katrs no mums ieguva lielāku, plašāku un dzīļāku latviešu glezniecības novērtējumu un izpratni. Šīs nākošās dienas tikai nostiprinās iepriekš teikto.

Kokgriešana

.....stāsts no mūsu kokgriezējiem

Stabiņš un Krēslīņš

Pienāca sestdienas izstāde un Krēslīņš prasa Stabiņam: "Kur tad nu ir Tavs meistardarbs?" Stabiņš lēpni rāda uz galīgi saklapētu bluķi. Krēslīņš tādā kā nesparašanā, vēlreiz prasīja, lai parāda nedēļas meistardaru. Stabiņš atkal rādīja uz to pašu bluķi un skaidroja, ka tautiskais malkas gabals izdevies tieši kā bija iedomājies.

Stabiņš un Krēslīņš sarunāja braukt uz 3x3 nometni. Krēslīņš jau laicīgi nosūtīja Maijai Zaeskai pieteikšanās anketu. Stabiņš gan nevarēja izgudrot, kurā ievirzē piedalīties un tikai pēdejā mirklī sadomāja pievienoties kokgriezējiem.

Pagāja sutīga nedeļa nometnē, kur Stabiņš pamatīgi svīda, ražoja kaudzēm skaidas, rādīja Krēslīnam tulznes rokās, un milzīgi priečājās, cik labi veicas ar savu "meistardarbu".

Vitrāža

Ievirzi vada Zane un Laima Rožkalnas. No rītiem piedalās 9 cilvēki; pēcpusdienās vēl daži pievienojas, un tad kopā sanāk 15-20 cilvēku.

Dalībniece Māra Jauntirāne ziņo, ka viņai patīk veidot trīs lietas: kakla rotas, mozaīkas bilžu rāmjuš un trīsdimensiju dārza puķes. Ligita Matisone piedalās jau deviņus gadus un katru gadu iemācas kaut ko jaunu, ar ko var lepoties. Šogad Ligita mācās darboties ar karstu stiklu un gatavo biz-biz mārītes kā arī rotas lietas viņas mazmeitīņai. Zanes un Laimas vadībā dalībniekiem ir iespēja gatavot stikla kareklīšus, dārza akmeņus, kā arī īpatnus mozaīkas darbus uz dēlīšiem.

Trīs paaudžu ģimenes, kurās visu nedēļu piedalījās 3x3 nometnē

Elga Pone, meitas: Zinta Pone ar bērniem Jūliju un Andri, meita Gunta Herron ar bērniem Zaigu un Feliku.

Zinta Enzelīna: meita Larisa Kalīna ar bērniem Vizmu un Zinti.

Jānis un Aija Kukaine: meita Ginta McNally ar bērniem Ronaldu, Matīsu un Ināru.

Maija Zaeska: meita Amanda Jātniece ar bērniem Jāni un Laimu.

Juris Jauntirāns: meita Daina Jauntirāne ar bērniem Zintu un Indru, meita Māra Jauntirāne ar bērniem Anniku un Henriju.

Rotkalšanas ievirze 2012. gada Gařezera 3x3

Andris Rūtiņš

Šogad rotkalšanu mācās divdesmit ievirzes dalībnieki. To starpā ir gan ilggadēji mācekļi ar lieliem pastāvīgiem projektiem, gan jaunieši, kas pirmo reizi piedalās jebkurā pieaugušo ievirzē. Ievirzi šogad, kā jau pedējos dažus gadus, vada trīs skolotāji: Astrīde Otto, Spuķu Lilita un Andris Rūtiņš. Mums ir prieks redzēt kā daži dalībnieki, pat tie, kas pirmo reizi cenšas taisīt latviskas rotas, dara to ļoti čakli un ar plašu vērienu, drosmīgi un veiksmīgi ķeroties pie technikām, ko pat ievirzes vadītāji nav pilnīgi apguvuši.

Trīs dalībnieki: Normunds, Māra Gobas un Viņis Strēlnieks cenšas atdarināt divus pilnus dzelzs laikmeta

latgaļu sieviešu tērpus, un šo to jaunu arī iemāca ievirzes vadītājiem. Vilnis pagājušo gadu iztaisījis tūkstošiem bronzas gredzenītu sievas villainei, un šogad klāt piekaļ divas platas bronzas manšetveida aproces ar izceltu vidu. Viņš brīdina, ka jāstrādā ļoti uzmanīgi, citādi zāgti lūztot "pa labi un pa kreisi." Normunds un Māra pie sava tērpa piestrādā jau piektu vasaru un šovasar gatavo bronzas kakla gredzenus.

Anna Lapiņa-Sparlinga sāka strādāt rotkalšanas ievirzē pirms astoņiem gadiem, bet ar pārtraukumiem, kad viņa ir apmeklējusi rokdarbu ievirzi. Šis viņai, tātad, sanāk piektais gads. Pēc izlaistiem gadiem, saka Anna, dažas lietas ir jāiemācās par jaunu, kaut arī nekad tās nav pilnīgi aizmirušās, līdzīgi kā braukšana ar divriteni. Anna taisa visu miniatūrā, jo viņa kaļ rotas lellei: šovasar trīs sudraba saktas lelles villainei.

Aina Ķīnēna septīto vasaru nāk pie rotkaljiem un novēro: "Mēs šeit mācāmies, kā rotas kalt. Aizvien respekteks aug pret īstiem rotkaljiem, redzot cik grūti ir rotas darināt. Nedrīkst steigties, citādi iznāk kļūdas. Esam gaužam pateicīgi skolotājiem, ka varam turpināt šo tradīciju. Tā ir kā

dāvana mums." Aina šogad atdarina 13.-14. g.s. kaklariņķi no savītām sudraba stieplēm.

Anda Prātiņa un Maija Straute-Maklūre (McClure) abas jau trešo vasaru piedalās rotkalšanas ievirzē. Anda taisa bronzas nameja aproces, un viņu pārsteidz tas, cik ir izvēju un iespēju darinot kādu rotu. Katram skolotājam esot sava ceļš, kā nokļūt pie tā paša mērķa. Andu arī iepriecina tas, cik daudz var iemācīties ar katru jauno izgatavoto rotu, un, ka pat reizēm jāizgatavo savi darbarīki. Maija, savukārt, apgalvo, ka viņai vispār patīk metāli. Viņu interesē pinumi, un šogad pievērsusies nameja pinumam, no kuņa viņa gatavo sudraba auskarus. Viņai vislabāk esot paticis un bijusi sirdij tuva brozas stienīšu atliešana, kad ar divām lielām acetilēna liesmām sakausējām bronzas atgriezumu saujiņu.

Inga Kuczera priecājas būt rotkalšanas ievirzē, kur viņa var salabot salūzušas rotas un pabeigt savu meitu vasaras vidusskolā iesāktos sudraba spirālgredzenus ar piekariņiem, t.s. "līgavas" jeb "septiņdienu" gredzenus. Viņa gan atzīst, kas tas

prasā daudz vairāk darba nekā bija iedomājusies. "Nevar sasteigt, jāstrādā kārtīgi, smalki un pareizi."

Silvija Resne pirmo reizi abi ar savu tēvu Jāni kal rotas. Silvijai Joti patīk. "Sākumā bija bailes mēģināt, bet šogad uzdrošinājos. Iemācījos lodēt un man iet Joti labi ar gravēšanu. Skolotaji mums ir Joti labi un pacietīgi." Silvija jau paspējusi izgatavot sudraba ripas saktu ar iegravētu auseklīti, spirālgredzenu, divus sudraba piekariņus ar smalki iegravētām saulītēm, un nedēļa vēl tikko pāri pusei!

Četrpadsmit gadus vecais Jānis Jātnieks, pirmo gadu 3x3 rotkaļos, bija jau šo to apguvis par rotām Āgenskalna Valsts ģimnāzijas darbmācības klasē, kur viņš arī mācījies par koka un melnā metāla (dzelzs) apstrādi. Jānis saka, ka rotkalšana šeit ir "citādāka, nekā [viņš bija] iedomājies. Lodēšana interesanta, bet nav tik vienkārša."

Reinis Šveikovskis divpadsmit gadu vecumā, apgalvo, ka "Pirmā reize rotkalšanā bija lieliska! Sešus gredzenus uzkalu. Ceru atgriezties nākamgad."

Ievirzes vadītāja Astrīde Otto pateicas ievirzes dalībniekiem par pacietību! Tā nu mēs viens no otra mācāmies un ar baudu raugāmies uz saražotiem darbiem, kurus jūs varēsiet aplūkot izstādē pirms noslēguma vakara šo sestdien.

Mākslas pašdarbība

Sanita Šūmane

Pašdarbības mākslas ievirze notiek pēcpusdienās, iedvesmu pilnajā mākslas būdiņā, kas atrodas pa ceļam, ejot no GVV uz ēdamzāli. Ievirzes vadītāja, māksliniece Linda Treija, iedevsmo un individuāli strādā ar dalībniekiem, kuri sevi izpauž mākslā visdažādākajos veidos: apgleznojot koka lādītes un koka šķīvju, gleznojot uz papīra un audekla, veidojot mazas grāmatiņas, gravējot ornamentus kapara

plaksnītēs un radot jebko, kas prasa izdomu un palīdz attīstīt savu iztēli. Mākslas ievirzē kopskaitā piedalās ap 15 dažāda vecuma radošo garu – gan mazuļi, gan pieaugušie un katrs var radīt to, ko sirds kāro. Aptaujājot 3x3 mākslas ievirzes entuziastus, kādēļ īsti viņi izvēlas šo pēcpusdienas nodarbi, uzzinājām, ka mākslas pašdarbības ievirze viņus piesaista sekojošo iemeslu dēļ:

- iespēja tuvāk iepazīt citus mākslas dievinātājus
- nodarbe ceļ pašapziņu
- labs iemesls, kādēļ piedalīties 3x3
- var izlikties par mākslinieku, kurš

ir tuvs tavai būtībai

- iepazīties, sastrādāties un radīt kaut ko skaistu
- iegūt jaunas idejas un iemācīties kaut ko jaunu
- izteikt savas domas mākslā
- radīt kaut ko paliekošu un taustāmu, ko paņemt līdzi uz mājām

- palīdz īstenot radošās idejas
- skolotāja iedrošina, iedvesmo
- var papildināt zināšanas mākslas jomā
- laba kafija
- patīkama, nomierinoša, radoša gaisotne
- iespēja veltīt laiku sev
- nojaukt savas iedomu robežas
- zelts (krāsa)

Lieki piebilst, ka pārkāpjot mākslas būdiņas slieksni, jebkurš mākslas mīlis Lindas Treijas vadībā var klūt par augstās mākslas radītāju.

Tautasdziesmu dziedāšana

Ejot uz ēdamzāļi ēst vakariņas, katru vakaru var sadzirdēt dziedāšanas skaņas no Sēnītēm. Tur grupa 3x3nieku Amandas Jātnieces vadībā dzied dzirdētas un retāk dzirdētas tautasdziesmas. Nedeļas sākumā es neko savādāku nesadzirdu - koris dzied tautasdziesmas. Nedēļai turpinoties sāku sadzirdēt citādas skaņas. Dziedātāji vairs nedzied kā koris, bet citādā veidā. Nav vairs parastaīs koŗa balsu sadalījums: soprāni, alti, tenori un basi. Lai gan ziņkārtība nogalināja kaķi, tomēr devos pie Amandas noskaidrot, kas tad tur īsti ar dziedāšanu notiekas. Amanda ļoti atsaucīgi dalījās bagātā informācijā. Dziedāšanas veids, ko dzirdēju, ir

dziedāšana ar saucēju/teicēju un dziedātāji tiekot iepazīstināti ar nepazīstamākām un retām tautasdziesmām. Dziedāšana ar saucēju ir mērķtiecīga, jo tautasdziesmas, ko dzied attiecas vai nu uz notikumiem, kuri saistīti ar gada laikiem, vai ar svētkiem un svinībām, respektīvi, notikumiem cilvēka dzīvē.

Dziedāšanai ar saucēju ir noteikta struktūra:

Saucēja (arī teicēja) - dzied tekstu. Viņu var salīdzināt ar dziesmu lapiņu vai grāmatu. Saucēja dziedāšanai ir manāms runāšanas elements.

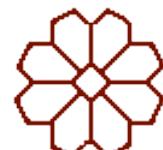
Vilcēji - burdons (harmonija), parasti viens tonis.

Locītāji - atkārto tekstu un var arī būt melodijas variācija.

Atlocītāja - atkārto pēdējo frāzi, var arī būt ar melodijas variāciju.

Tautasdziesmas tika šādi dziedātas, pirms kori kļuva populāri. Tad šīs dziedāšanas veids sāka izzust. Laimīgā kārtā tas tika pierakstīts, pirms tas galīgi pazuda. Tagad šo dziedāšanas veidu galvenokārt piekopj folkloras grupas Latvijā un arī citur pasaulei.

Mazlācīši

**Mūsu $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$
nometnē**

Laila Švalbe

Jautrība un rosība piepilda "Avotu" viesmīlīgo klases telpu. Akmeņi, akmeņi – viss notiek ap un par akmeņiem. Izrādās visiem patīk akmeņi un fantāzijas ratiņš sāk ritināt dažādus stāstiņus, darbiņus un mīklas. Šogad esam kopā 14 zēni un meitenes , vecumā no 6-11. Daudzus no grupiņas jau pazīstam no citiem gadiem , daži šeit pirmo reizi. Pirmajā nometnes dienā, pēc iepazīšanās un solījuma

pārrunāšanas par latviešu valodas lietošanu varējām sākt nodarbības. Veidojām akmeņu magnētus. Akmentiņus līmējām un krāsojām. Katrs bērns

uzrakstīja stāstiņu par savu akmeni. Jaukā pastaigā pa Garezera takām atradām daudzus interesantus

akmeņus. Par pārsteigumu atradām mini muldakmeni. Bērni jautāja: vai augs lielāks? Vai sāks muldēt? Pārrunājot nometnes akmeņu grupas, atklājām daudzus nepazīstamus vārdus: dižakmeņi, muldakmeņi, oļi, kapakmeņi un vēl citi. Mīlākais no akmeņu grupām bija dārgakmenis. Varbūt tamdēļ, ka mūsu grupiņā bija tikai trīs zēni???

Jautrība un lielā rosišanās mūsu grupā nemazinājās ne rīta darba cēlienā, ne pēcpusdienā ezera malā.

Mums tiešām paveicās, varējām baudīt pāris siltas un jaukas pēcpusdienas pludmalē.

Kopā devāmies pie "podu"

Gundegas, kur bērni varēja dot vaļu savai izdomai, veidojot jaukus darbiņus. Lietus rībināšanās nemazināja jautrību un rosišanos veidojot princešu kroņus un minot mīklas par akmeņiem. Mums šogad bija

draudzīga grupa ar burvīgiem bērniem

un ļoti jaukiem vecākiem.
Abi ar audzinātāju

Gunti priecājāmies par mūsu bērniem.

Dzimšanas un vārda dienas 3x3 nometnē

3x3 saime šogad novēlēja daudz laimes dzimšanas dienās veseliem četriem nometnotājiem, kam dzimšanas dienas iekrita pa nometnes laiku: Sandijai Lindei, Vizmai Kalīnai, Larisai Freimanei un Andrim Rūtiņam. Nodziedājām "Daudz baltu dienigu" Sandijai un Andrim, kad satikāmies uz pusdienām trešdien un piektdien, un Larisai ugunkurā ceturtdien. Vizma atzīmēja savu dzimēti kopā ar citiem nometnes bērniem ar viesībām Kronvalda zāles pagalmā, kur viņi spēlēja spēles un cienājās ar cepumiem.

Mūsu jubilāriem novēlam visu labāko jaunajā dzīves gadā!

Šonedēļ pa 3x3 laiku svinēja arī vārda dienas:

5. augustā – Osvaldi un Arvili
6. augustā – Askoldi un Aismas
7. augustā – Alfrēdi, Fredi un Madari
8. augustā – Vladislavi/as un Mudītes
9. augustā – Madaras un Genovevas
10. augustā – Inutas, Audri un Brenči
11. augustā – Olgas, Liegas, Zitas un Zigitas
12. augustā – Vizmas un Klāras

Daudz laimes vārda dienā Madara, Audri un Vizma!

Redzēts, dzirdēts un 100% baumas!

- * Pie podniecības būs jauns uzraksts: "Lūdzu uzmanieties! Lidojošie šķīvji!"
- * Pazudusi Vija3. Ja atrodat, aizvediet pie Vajas1 un Vajas2.
- * Olu programma ugunkura vakarā bija pusstundas TV programmas garumā - kapēc?
- * Ugunkura vakarā redzēta melna čūska. Uzmanieties, viņa jūs samals miltos!
- * Lielāka slavenība, kuŗa apmeklēja 3x3 ugunkura vakaru, bija Ventspils mērs Lembergs, slēpās.....
- * Ir dzirdēts, ka nākošā gadā 3x3 politiskajā ievirzē ieradīsies Rīgas mērs Ušakovs. Tajā pat sakarībā Čikāgas mērs Rahm Emanuel atteicies ierasties.

Dažas vakara nodarbības...

Paldies tiem, kuri ziedoja 3x3 nometnei:

D.V. Zemesvalde

L.O.A.M. (Latviešu Organizāciju Apvienība Minesotā)

Vija Dāvidsone

Jānis Dimants

Līga Gonzales

Sandra Kalne

Anita un Sams Knochhs

Māra Linde

Anita Millere

Valija Rancepa

Silvija un Jānis Resnis

Ilze Schwartz

Maija un Vilnis Strēlnieks

Paulīne un Zigfrīds Zadvinskis

Pateicos visiem ieviržu un nodarbību vadītājiem par nesavīgu dalīšanos ar savu laiku un zināšanām.

Liels paldies arī Larisa Kaļņai – ugunskura vadītājai, Ieva Džonsonei – rīta modinātājai, vakara launaga gādātājai un atslēgu turētājai, Līgai Gonzales – rīta vingrošanas vadītājai un Kronvalda zālēs kafijas un sulu gādātājai, un Amandai Jātniecei – tautasdzesmu vadītājai un koklēšanas skolotājai.

Maija Zaeska

Izlabojums sarunā ar Jāni Lejiņu.

Pēdējā jautājumā:

Kāda ir demokrātija Latvijā?

Atbildei vajadzēja būt

“Šāda un tāda!”

Redakcija un raksta autors
atvainojas par intervētāja klūdu.

Sanita Šūmane

Laila Švalbe

Andris Rūtiņš

Sandis Laime

Paldies visiem fotogrāfiem, kuri iesniedza bildes Gārezera 3x3 iežos:

Juris Jauntirāns

Samuels Knochhs III

Māra Lazda

Daira Morusa

Dzidra Tropa

Maija Zaeska

Paldies Sanitai Šūmanei par labojumiem!

Samuels Knochhs III - izdevējs

Pateicības

Galvenais zīmējums:

Linda Treija

Paldies par rakstiem, kuŗus varējām iekļaut 3x3 iežos.

Gunta Beard

Jānis Dimants, Jr.

Juris Jauntirāns

Anita Knochhs